

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 28a
 Telefon 67-80

Uredništvo in uprava
 za Slovenijo in slovenski del
 Julijske Krajine
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRANA

Slabici su najveći neprijatelji svoga naroda. Narod se ne smije bojati. Narod je tako dugo narodom dok vjeruje u se i u svoju snagu. Radimo složno svi, tvrdo vjerujući u ljepšu budućnost.

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

Čežnja za rodnim krajem

U »Jutarnjem Listu« od 2. lipnja napisao je Dr. Mirko Kus-Nikolajev veoma topli članak o nedavno preminulom njemačkom književniku Ernestu Tolleru koji je umro daleko od domovine u emigraciji, skončavši si u New-Yorku, razočaran, život.

Pasus, koji govori o Tollerovu borkavku u Zagrebu veoma je dirljiv. Nitko ga valjda ne može toliko osjetiti koliko mi, Istrani, koji ne možemo kući, pa ga zato u cijelosti iznosim.

»Bilo je to iza kongresa Pen-klubova u Dubrovniku« — piše Dr. Kus — »godine 1933., za vrijeme Tollerovog borkavka u Zagrebu, kad smo nas dvojica jednog lipnjaškog prijepodneva sjeđili u zatišju istočne strane Zrinjevca. Cekali smo nekog namještenika Waggonlitsa, koga je Toller na jednom svom putovanju upoznao i koji je sada bio uposlen na pruzi za Zagreb. Taj susret ostao mi je nezaboravan. Toller je upravo nerazumljivom nestrpljivošću očekivao da se taj namještenik, inače Niemac iz Relcha, pojavi. Cijelo lice bilo mu je samo jedan nategnuti grč nerivoze. I kad ga je već izdaleka ugledao potrao mu je djetinjstom radošću ususret. Taj beznačajni, dobroćudni namještenik spavaćih vagona, bio je za njega glas iz njegove domovine, koju je morao napustiti. Glas sa rodne grude. Taj namještenik mu je donio neke novine i ispričao neke nove, sitne vijesti, koje ga zaista nitesu mogle naročito interesirati. Ali to su bile vijesti iz njegove domovine. Trebalo je vidjeti Tolleru, kako se bez daha uplo u lice čovjeka, kako je pobožno gutao svaku vijest iz njegovih usta...«

To što je proživljavao Toller, možemo mirne duše reći da je u većoj ili manjoj mjeri proživio odnosno da još proživljava skoro svaki od nas.

Sjećam se živo, a to sam jednom prilikom i opisao, kako sam laniškog ljeta vozeći se jednoga dana tramvajem koji ugledao s prozora tramvajskih kočulja jednog našeg seljaka. Išao je malo pognut ulicom, a originalni mi naš sukneni prsluk visi preko ramena. Ko elektriziran skočio sam sa sjedala i na prvoj stanici sišao i potrao mu ususret, da ga čujem i upitam makar, što o svom rodnom kraju, da čujem opet jednom originalnu riječ rodne zemlje, svezju što i nenatrunjenu nikakvim ovdješnjim dialektom.

Rekao je jednom prilikom grof Janko Drašković, da čovjek počne pravo ljubiti domovinu istom kad je daleko od nje, u tuđini. I on, stari aristokrata, kome je domovina bila svagdje, kome su u svim gospodskim dvorovima bila širom otvorena vrata, čezne u Parizu za seoskim kolibicama Hrvatskoga Zagorja, za pjesmom seljaka, koja mu je u mladim danima bila uspavankom, čezne za rodnim krajem. Ondje je, u dalekom Parizu, planula njegova ljubav za Hrvatsku, malu, nesretnu i od većih naroda toliko tlačenu Hrvatsku. Ernest Toller, socijalista, internacionalac, postaje u tuđini rodoljub, žarki rodoljub, koji iz nostalgije, neopisive čežnje za rodnom gradom, počinja samoubojstvo...

Mnogi od naših, oni borbeniji, često su znali ovu nostalgiju, ovu suvišnu osjećajnost, osuđivati. Ja međutim držim da i ta osjećajnost ima svojih dobrih strana, da je za nas čak i potrebna.

Ona je učinila, da nijedan od nas nije ni na čas zaboravio svog rodnog kraja, svog nesretnog zavičajca, da se nije, kako neki kažu, odrodio. Kad znamo da mi nijesmo emigranti u pravom smislu značenja te riječi, da nijesmo u tuđini, nego u svojoj pravoj domovini, među svojim vlastitim narodom, u ambientu,

GÖBBELSOV GOVOR U DANZIGU

„S nama ste povezani zajedničkom sudbinom“
 „Danzig je njemački grad i hoće natrag u Reich“

Ministar Relcha dr. Göbbels stigao je u nedjelju 19 lipnja u Danzig, da prisustvuje velikim svečanostima kulturnog tjedna.

Nakon predstave u Dužavnom kazalištu sakupila se pred kazalištem ogromna masa naroda, koja je Göbbelsa burno akklamirala, tražeći da joj on progovori.

Odzivajući se želji mnoštva okupljenog na velikom trgu pred kazalištem dr. Göbbels je održao vatren govor, koji su registrirale sve svjetske novine.

Dr. Göbbels je rekao:
 Vi Danžičani govorite njemačkim jezikom kao i mi u Reichu. — Pripadate istoj rasi i istom narodu. S nama ste povezani zajedničkom sudbinom. Vaša odluka da se vratite velikoj majci našeg zajedničkog domovine snažna je i nepokolebljiva. Samo svijet znanijerani, zavidan i bez svakog razumijevanja u stanju je pokušati isprovocirati se ovoj neustajivoj privlačnosti jednoga naroda svojoj majci...
 Vaše spontano oduševljenje kojim ste me primili govori o krvnoj povezanosti Danžičkog naroda s našim velikoj-

njemačkim Reichom. Ali govori također o odluci, da ostanete nepokolebljivo vjerni zajedničkoj domovini, pa ma što nastupilo. — Vaš osjećaj pripadnosti Reichu nije od jučer, taj osjećaj datira od dana kada vam je nanesena teška nepravda, da ste odcijepljeni od Relcha.

Budite uvjereni, da su Vaše želje svakome u Reichu poznate, da te želje svaki u Reichu cijelim srcem s vama dijeli i da je s vama s onom bezuvjetnom vjernošću, kojom ste privrčeni velikoj-njemačkom Reichu. Ono što u Reichu želimo isto je toliko jasno, kao i ono što vi želite...
 Pozivljem Vas da i u buduće ostanete srećani, hrabri i uspravni. Njemačke je svagdje, gdje ima Nijemaca, dakle i kod Vas.

Mala je vikala: »Hoćemo natrag u Reich!« Ovi poklici ponavljali su se i po odlasku dra Göbbelsa, koga je mnoštvo oduševljeno pozdravilo.
 Parola o samoodređenju naroda i o vraćanju pojedinih teritorija njihovoj majci zemlji danas je, kako vidimo, opet aktualna.

HRVATSKA MANJINA U NJEMAČKOJ

Gradišćanski Hrvati amiju imati svoje organizacije

Gradišćanske »Hrvatske novine«, koje izlaze u Beču objavljaju u jednom od zadnjih brojeva ovu vijest:

Organizacija H. K. D. U zadnjih 8 danih smo opazili, da se kažu neke teškoće protti organizaciji Hrvatskoga Kulturnoga Društva u železanskom i maierštotskom kotaru. Mi davamo kotrižom H. K. D. opet na znanje, da je naše Hrvatsko Kulturno Dru-

štvo doslobodno, da se smi razvilit, i da ne će nliedan kotriž zgrubit svoje delo, ako se valuje za Hrvata.

Prosimo naše povjerenike, da vse teškoće, ke im se morebit budu načinjate, javu našuju društva.

(Donosimo vijest u originalu. To je stara čakavština, nama Istranima tako bliza da je svatko razumije).

JOŠ 16 MILIJARDI LIRA ZA NAORUŽANJE

Rim. — Predlažući državni proračun za g. 1939. izjavio je talijanski ministar financija Thon di Revel da su rashodi karakterizirani ostvarivanjem daljnih izdataka imperijalne Italije. O izdatacima za naoružanje ministar je izjavio da su oni u prošlogi godini bitno povećani naročitim izdatacima i to: 9,5 milijardi lira određeno je kroz 10 godina za pojačanje i naoružanje vojske; 5,2 milijarde na šest godina za izgradnju zračnog oružja. Podjela ovih izvanrednih troškova počinje s 1. srpnja 1939. Tome treba dodati da daljnje ubrzavanje naoružanja 10. prosinca 1938. potrošeni su četiri milijardi lira, koje se također kao izvanredni izdaci dijelice na razdoblje od deset godina. Redoviti izdaci za vojsku odobreni su 14. prosinca 1938. sa osam milijardi lira od strane ministarskog vijeća.

PRODROR PREMA BOSPORU

Prijetnja talijanskog časopisa

Rim. — »Gerarchia« donosi članak u kome kaže da će, u slučaju konfliktu, albanske i talijanske vojske snage proći velikim putevima Vardara i Marice. Te snage štice će brzo u Bospor i za uvijek uništiti ruski san, da će se Rusija pojaviti na Sredozemnom Moru.

Što znači teritorijalni status quo, pita zatim časopis. Talijanske i albanske čete sprječile će da se Grčka, po svojoj volji ili protiv svoje volje, pridruži našim neprijateljima. One će sprječiti da se na Balkanu izvrši opkoljavanje protiv Beograda i protiv Rima i da Bospor padne u isključivi posjed Sovjeta i njihovih saveznika. Talijanske čete u Albaniji imaju dakle odlučan položaj za sudbinu Sredozemlja.

Pojačani promet u riječkoj luci

Rijeka. — »Vedetta d'Italia« ističe, da pomorski i željeznički promet riječkog pristaništa nadmašuje u toku prvog tromjesečja ove godine u znatnoj mjeri promet ostvaren u prvom tromjesečju prošle godine. Najveće povećanje pokazuje promet s Mađarskom. U navedenom razdoblju u riječko pristanište uplovilo je 860 brodova, koji su donijeli tovar od 600.000 tona.

GLASINE O OSNIVANJU TALIJANSKE BANKE U BEOGRADU

Ponovno se na upućenom mjestu govori o namjerama mjerodavnih kako kod nas, tako i u Italiji, da se pristupi osnivanju jedne talijanske banke sa sjedištem u Beogradu. Do sada su veće i važnije talijanske banke svoje poslovanje sa Jugoslavijom odvijale preko Zagreba putem zagrebačkih novčanih ustanova.

Talijanski manevri na Mediteranu

Rim. — Prva eskadra Sudjeluje 100 brodova u španjolskim, portugalskim i marokanratne mornarice, koja se sastoji od 100 brodova među njima i jedne flote podmornica, održat će velike manevre

koji nam nije nimalo stran, a da smo ipak ostali Istrani u punom smislu te riječi onda je to velika stvar. Jer i kad bi se koji od nas bio i slubišo s po-jedinim krajem u kom živi i poprimio akcenat toga kraja, to ne bi bilo nikakvo čudo, niti bi to značilo da se je odrodio. Bože moj pa savim smo jednaki, jedna krv, jedna misao, jedan narod!

Ali mi smo evo ostali Istrani. Živa i neprekidna veza između onih dolje i ovih ovdje.

I nitko zato tu sentimentalnost ne smije osuđivati. Ona je lijepo, plemenito i sveto čuvstvo čežnja za rodnim krajem daje nam poticaja da radimo za njenu sretniju i bolju budućnost, daje nam snage i izdržljivosti, daje nam, i kad smo stariji, mladenački elan.

Ova će nam čežnja Istru našu spasiti i očuvati.

Čežnja onih dolje za nama u domovini, i čežnja nas ovdje za njima u rodnom kraju.

OBZORJE JE MUTNO

SUKOB NA DALEKOM ISTOKU NE ZAPLIĆE - ENGLESKA NA MUKAMA BORBA DVAJU BLOKOVA O SVJETSKO GOSPODSTVO

Prošle sedmice došlo je na Dalekom Istoku do incidenta, koji su neobično opasni, jer mogu izazvati sukobe nedoglednih posljedica.

Japan je blokirao luku Tejencin i englesku koncesiju u njoj, Engleze, koji su do sada na Istoku važili kao nepovredivi, japanski su vojnici na ulazima u koncesiju pretraživali, svlačili do gola pa i maltretirali. To je čini se početak obračuna Japana s gospodstvom Engleza i uopće bijelaca u Aziji. Sad će, više je nego sigurno, doći na red blokada i drugih luka u kojima se nalaze strane koncesije i središta evropske trgovine čime će gospodstvo stranaca u Aziji biti zadano smrtni udarac.

Japan je veoma spratno znao iskoristiti mutno stanje, koje vlada danas u svijetu, osobito u Evropi. U Evropi dva bloka stoje jedan nasuprot drugome i samo čekaju kas kad će da se jedan na drugoga obore.

Engleska se sada nalazi na mukama. Gibraltar, Malta, Suez i put u Indiju što za nju znači život posljednjom su grupacijom sila na Sredozemnom moru ugroženi i jedino ih njemačka ratna mornarica može da očuva i održi današnje stanje.

Njenu moć i snagu tvore međutim njene kolonije, u prvom redu one u Aziji. Ako pošalje svoju mornaricu u Aziju protiv Japana moglo bi jo, se dogoditi da ostanu bez Gibraltara, Malte i Sueca. Kapitullura li u Japanu, izgubit će lagano kolonije na Istoku, a onda je njena prepaćena gotova.

Engleska diplomacija radi grozničavo. Traži veći i savezi i hoće da stvori lanne, koji bi ju obranio.

S drugo strano i trokut Berlin—Rim—Tokio radi proračunano i sprema udarac u živo meso. To je borba dvaju velikih svjetskih blokova za prevlast i gospodstvo. Parole o borbi demokracije s autoritativnim režimima samo su fraze.

Male državice samo su stitili za izravnavanje njihovih velikih međusobnih računa. Za njih je sada najvažnije da se opredijele za onaj blok, koji će u tom velikom trenjuju izići pobijednikom. Ako se opredijele za onoga, koji bude pobijedjen znači da su igrala na slabu kartu.

Je li ta gigantska borba od interesa i za nas Istrane? U toliko što o pobjedi jednoga ili drugoga bloka može eventualno ovisiti i naša sudbina.

Engleski ratni brodovi na putu u Tencin

Četiri engleska ratna broda otplovlila su punom parom iz Hongkonga u Tencin. Kažu, da će silom ući u Tencin, ako ih japanski ratni brodovi, koji vrše blokadu grada ne bi pustili u luku.

KAKO TALIJANI GLEDAJU NA ENGLESKO-JAPANSKI SUKOB

Talijanski listovi veoma pozorno prate razvoj događaja na Dalekom Istoku i kažu da akcija Japana znači početak sloma engleskog gospodstva. Gospodarske sankcije, kojima Englezi prijeti Japancima da neće imati nikakvog uspjeha, kao što nisu imale uspjeha ni sankcije protiv Italije za abesinskog rata.

PROPAŠT PODMORNICE »PHONIX«

Nema tome niti 14 dana što je u Engleskoj potonula podmornica »Thetis« i pokopala 99 osoba a evo već se svijetom raznjela vijest o propasti francuske podmornice »Phonix«, koja se potopila u Kini nedaleko luke Saigon. U njoj je našao grob 71 vojnika.

RATNI BROD »BEOGRAD« U NAPULJU

Na p.u.l. — 14. o.m.j. stigao je iz Alžira u napuljsku luku Jugoslavijski ratni brod »Beograd«. Obalne baterije pozdravile su ga uoblčajenim topovskim hicima.

UBIJEN GRADSKI NAČELNIK BOZENA

Bozen. — Talijanski gradski načelnik Bozena ubijen je na tajanstven način od jednog seljaka njemačke narodnosti u Južnom Tirolu.

»San Marco« o von Neurathu

Zadarski »San Marco« donosi članak u kojem tvrdi da je »protektor« Češke von Neurath potomak čeških kraljeva. Izneseti njegovu genealogiju, tvrdi da je u njemu krvi češke dinastije Přemislisa i kralja Jurja Podjebrada.

VANJSKO-POLITIČKI PREGLED

VIJESTI IZ ITALIJE

U Italiji više nema rukovanja

•TU. — •VOI. — •LEI.

Ponovno je razasliana na sve prefekture okružnice Duceova da se u buduće ni u privatnom ni u službenom saobraćaju ne smije upotrebljavati riječ »Lei« nego da se imaju upotrebljavati samo riječi »tu« i »voi«.

U omladinskim organizacijama imaju jedan drugoga titulirati sa »tu« (ti), kod odraslih ni po čemu oslovljavati će starije sa »voi« (vi), a stariji niže sa »tu«. Riječ »Lei« (oni), koja je dosada bila upotrebljavana kao znak osobite uljudnosti, zabranjena je poštena i njome se ne smije služiti.

Isto je tako zabranjeno rukovanje. Kod pozdrava ne smije se pružati i stiskati jedan drugom ruku.

DODACI NA PLAĆU TALIJANSKIM VOJNICIMA U ALBANIJU

Rim. — Fašističkoj korporativnoj komori podnesen je na odobrenje zakonski nacrt o dodacima na plaću vojniciima i vojniciima, koji služe u Albaniji.

TALIJANSKO-JUGOSLAVENSKI SPORAZUM

Rim. — Fašističkoj korporativnoj skupštini podnesen je na ratifikaciju talijansko-jugoslavenski sporazum od 19. svibnja o. g. kojim se definitivno regulira pitanje agrarne reforme za talijanske državljane u Jugoslaviji. Ovaj sporazum se tiče talijanskih optanata u Dalmaciji.

RIMSKA REVILJA U JUGOSLAVIJI

Rim. — Rimsku reviju »Incontri europei« pripočeo u svom posljednjem broju tri članka o Jugoslaviji. Prvi je članak o ekonomsko-kulturnim odnosima između obiju država, drugi je posvećen Kralju Pavlu, a treći Jugoslavenskom Jedinstvu. Članak o porijeklu jugoslav. jedinstva napisao je Miloš Crnanski, dopisnik Avale u Rimu. U njem zastupa najvažniju tezu o tri plemena jednoga naroda.

ITALIJANSKI DRŽAVNI IZDATKI

Trst, junija 1939. — Italijanski državni izdatki su značajni: letu 1934-35 20 milijard lir, 1935-36 33 milijard lir, 1936-37 41 milijard lir.

Gornji pregled nam pove, da so se u Italiji od leta 1934 do leta 1937 dignili državni izdatki točno za polovicu, to je za 20 milijard lir.

20 milijard lir znaša tudi zadnji pr. manjkaj Italijanskoga državnoga računa. (••)

DEMOBILIZACIJA TALIJANSKIH DOBROVOLJACA IZ SPANJOLSKE

Rim. — Španjolski ministar vanjskih posala general Sumner i grof Ciano stigli su u Rim, gdje su svečano dočekani. Pred Mussolinijem je održana velika parada španjolskih i talijanskih dobrovoljaca, koji su sudjelovali u španjolskom građanskom ratu. Talijanski dobrovoljci su poslani u mjesta i gradove južne Italije, gdje će biti demobilizirani.

LJUDSKE I MATERIJALNE ŽRTVE OD NEVRĀEMENA U ITALIJI

Velike kiše i oluje, koje već nekoliko dana traju u sjevernoj Italiji, prouzročile su znatne štete. Stanovništvo poplavljenih mjesta radi opasnosti moralo je isprazniti oko 240 kuća. Iz Ravene izvijaju, da je tamo voda srušila devet kuća. Kod Forlia našle su smrt pod ruševinama kuća dvije djevojčice.

TALIJANI UREDJUJU LUKE U ALBANIJU

Tirana. — Talijanski ministar gradjevine Cobilj-Oglič stigao je u Tiranu da pregleda javne radove, koji se vrše u Albaniji. Ovom će prilikom ministar posjetiti albanske luke i odrediti sve što je potrebno, da se što prije pristupi uredjenju tih luka i izgradnji lučkih naprava, kako bi ih Talijani mogli što bolje eksploatirati.

DOBRA LJETINA U ITALIJI

— Prema izvještaju talijanskog ministarstva poljoprivrede, rezerve raži iznosile su krajem februara o. g. 13,7 milijuna kvintala prema 10,3 milijuna kvintala u istom vremenu prošle godine. Uslijed toga Italija će sada moći da ponovnoпусти u prodaju čistu raž, koju je do sada mijesala sa 10 posto kukuruza. Očekuje se i vrlo obilna žetva. Za prva 4 mjeseca o. g. Italija je uvezila iz Libije 125.200 kvintala raži t. j. pet puta više nego u prošloj godini. Može se reći da je Italija na području raži već sada postigla nezavisnost od strano uvoza.

CIJENA TALIJANSKOG ŽITA NOVE ŽETVE NEPMIENJENA

»Žitna korporacija« zaključila je na prijedlog Mussolinija, da će ostaviti nepromijenjenom cijenu žita nove žetve sa 135 do 150 lira po metričkoj centi, već prema pojedinoj vrsti žita.

ITALIJA I NJEMAČKA

ITALIJI I NJEMAČKA RACUNAJA NA VOJNIČKU SNAGU SVOJIH PRIJATELJA

Rim. — Povodom vijesti o sklapanju ugovora između Engleske i Francuske s jedne i s Rusijom s druge strane koji da ima cilj zaokruživanja država osvine, diplomatski dopisnik agencije Stefani javlja, da zapadne ike uza sve to nijesu u stanju da strahovitom talijansko-njemačkom bloku suprotstave adekvatnu vojničku snagu, jer da talijansko njemački blok može računati, da će se pojačati u vojničkom pogledu vojničkim snagama svojih prijatelja.

UVOZ IZ ITALIJE U JUGOSLAVIJU SE POVEĆAVA

Zavod za promicanje vanjske trgovine konstatira u svom izvještaju, da se uvoz robe iz Italije u Jugoslaviju povećao od 8 posto na 11,64 posto cjelokupnog našeg uvoza.

ŠVICARSKJE MJERE PROTIV TALIJANSKIH LISTOVA

Švicarske su oblasti zabranile ulaz u Švicarsku talijanskim listovima »Cronaca Prealpina« i »Provincia di Como«. Talijanska štampa oštro protestira i ističe da ovaj postupak švicarskih oblasti može samo pogoršati odnose između Švicarske i Italije, pa u vezi s time traži da Švicarska vlada sprječii protutalijansku propagandu koju do sada nesmetano provode dva antifašistička lista koji izlaze u Luganu.

Otvorenje izložbe jugoslovenske knjige u Sofiji

U nedjelju 18 lipnja otvorena je u Sofiji izložba jugoslovenske knjige, koju je upriličila bugarsko-jugoslavenska liga.

Na toj je izložbi uredjen poseban paviljon za knjige, koje se odnose na našu hrvatsku i slovensku manjinu pod Italijom. Izložene su sve hrvatske i slovenske knjige koje su štampane u ovih posljednjih 20 godina u Italiji kao i sva literatura koja govori o nama.

Taj paviljon izaziva veliko zanimanje posjetnika.

KULturna suradnja Italije i Bugarske

Sofija. Predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova Georgi Klosevicanov i talijanski poslanik potpisali su kulturnu konvenciju, na čijoj se pripremi radilo već nekoliko mjeseci.

PIŠITE NAM...

Kako narod u Vašem selu zove imena mjeseca u godini?

Opišite nam točno, kakova je narodna nošnja u Vašem kraju i kako se zovu pojedini komadi odjeće!

Sjećate li se kakve majčine uspanke iz najranijeg svog djetinjstva? Pišite nam makar samo pojedine stihove, kojih se spominjete!

Opišite nam sa svim sitnicama, kakova izgleda Vaše rodno mjesto i kakova imena nose pojedine livade, pašnjaci, vinogradi, šume i lokve!

Sponjnete li se još kakve pjesme, koja se pjeva u Vašem rodnom kraju? Napišite nam je makar samo u fragmentima, kojih se još sjećate!

Znađete li kakvu pučku priču o vješticama, vilama, vukodlacima, koju ste kod kuće čuli? Ne zaboravite je zabilježiti i odmah nam je poslati!

Ima li narod u Vašem selu u Istri kakvih pitulica, gatalica, poslovice ili rugalica? Pišite nam ih!

Odjeci

Tjednik »Glas Bjelovara« prenio je u svom posljednjem broju našu originalnu vijest iz Istre o »novim konfincijama Istrana« s kratkim komentarom.

Tjednik »Primorje«, koji izlazi u Susluu pozabavio se našim uvodnikom »Vračmo djetle ova«, koji je izišao u broju od 9 lipnja. Pod naslovom »Istarska Hrvatska« posvetio mu je cijeli stupac.

FOROKA NAŠEGA ROJAKA V ARGENTINI

Dne 27. maja t. l. se je poročil u Buenos Airesu dr. Viktor Kjuder, bivši urednik triaške »Edinost« s gđ. Marijo Lipičar. Čestitamo!

JOŠ O PUTOVANJU U ITALIJU

Zagreb. — Elektroinstalateri iz Zagreba, Splita, Sarajeva i Beograda, upriličuju 14. augusta putovanje u Italiju. Idu preko Postojne, Gorice, Vittoria Veneta i Cadore-a na Trento pa u Milan i natrag preko Venecije i Trsta.

Od 4 do 7 o. ml. bili su u Italiji članovi Zveze slovenskih obrtnika iz Ljubljane. Oni su išli do Milana i Monze u Cantu. Dočekali su ih načelnik općine i prvaci faš. stranke u mjestu. Palo je mnogo zdravica i lijepih govora. Obrtnici su prošli kroz Goricu i krajeve oko Soče. Da li su se zaustavili i porazgovorili s našim ljudima, tamo ne znamo. Držimo svakako da prigodom velikih nazdravica ne bi snijeli naši ljudi koji putuju u Italiju kroz hrvatske odnosno slovenske krajeve, zaboravili da se spomenuti i naših 700.000 sunarodnjaka, a ne prolaziti kroz njihov kraj, kao da idu kroz španjolska sela.

NAŠI KOMPOZITORI U TALIJANSKOM RADIU

Zagreb. — Mladi zagrebački pjevač i kompozitor Ivo Lhotka-Kalinski, sin kompozitora i rektora Muzičke akademije Franje Lhotke, nastupio je već 3 puta u talijanskom radio stanicama, pjevajući djela naših kompozitora. Njegovo su pjevanje Talijanci prenijeli i na ploče.

Talijanske stipendije sveučilištarcima

Talijanska vlada, koja je već stavila na raspoloženje stanoviti broj stipendija za letne tečajeve u Italiji, odobrila je također četrnaest godišnjih stipendija, koje će se podijeliti studentima koji su već svršili ili koji se nalaze u zadnjoj godini učenja na sveučilištu u Zagrebu. — Prednost imaju osobe, koje su pohađale talijanske jezike i kulturne tečajeve.

Proslava odlaska Talijana iz šibenske luke

Šibenik. — Komanda šibenika na voma svečan način proslavila je svoju slavu, koja pada na dan godišnjice oslobođenja Šibenika odnosno evakuacije talijanske vojske iz druge okupacione zone, 12. VI. u vojničkim vojarnama na Šibčevcu odslužen je misa zahvalnica, a poslije toga bio je mimohod trupa i zakuska. Poslije blagoslova zapovjedničkoga mjesta general Damjanović održao je vojnicima i časnicima govor. Popodne je održano vojničko slavlje i svečana drugarska večer.

Zabava talijanske škole u Dubrovniku

Tjednik »Dubrovnik« od 17 o. ml. donosi:

Zabava Italijanske škole. — Mjesna italijanska osnovna škola priredila je u ponedjeljak, 5 o. ml. u svome školskom vrtu vrlo uspješnu zabavu. Ta mala dječica izvela su jednu nacionalno-patriotsku italijansku operetu: il Piccolo Ballila.

U školskom vrtu, osim čitave italijanske kolonije u Dubrovniku, bilo je i mnogo drugih građana Dubrovnika, koji su zaista proveli veće dosta ugodno, gledajući i slušajući kako je rad sa djecom, ma koliko težak bio, omet blagodarano, jer se je te večeri vidjelo, kako se mladi naraštaj odgaja i sprema i što može da izvede sa djecom samo jedan čovjek, kao što je te večeri pokazao nastavnik italijanske škole g. Mario D'Urbino. Gledajući rad što su ga te večeri njegovi mali učenici izveli, može mu se satio čestitati u svakom pogledu.

UREDNIJE PITANJA AGRARNE REFORME ZA TALIJANSKE DRŽAVLJANE U JUGOSLAVIJI

Fašističko-korporativnoj skupštini podnesen je na ratifikaciju jugoslovensko-talijanski sporazum od 10. svibnja o. g. kojim se regulira pitanje agrarne reforme za talijanske državljane u Jugoslaviji. Ovaj sporazum se tiče talijanskih optanata u Dalmaciji.

TALIJANSKA POLICIJA POSJETIT ĆE ZEMUNU

Prilikom proslave centralne policijske škole u Zemunu doći će u Zemun i jedan odred talijanskih redara. — Proslava će biti 28. o. ml.

Osnutak talijansko-jugoslovenskog kluba u Sarajevu

Sarajevo. — U prostorijama Trgov. ind. komore u Sarajevu održana je osnivačka skupština Jugoslovensko-talijanskog kluba, koji ima za cilj unapređenje kulturnih i ekonomskih veza između Jugoslavije i Italije. Osnivačkoj skupštini prisustvovalo je veliki broj prijatelja, predstavnika kulturnih društava i javnih radnika u Sarajevu. Skupštinu je otvorio predsjedao joj ispred osnivačkog odbora g. dr. Milan Ulmanić, generalni direktor »Šipadca« i ministar u p. Muhamed Zlatar, vršioć dužnosti predsjednika općine, Miloš Lješkovac, direktor Gradske štedionice, ing. Franjo Ravnik, zamjenik četa sumske direkcije, ing. Matko Prešelj, viši čin »Šipadca«, ing. M. Martinis, profesor Tehničke škole, Ljubo Vukelić, privrednik, Bogdan Todorović, industrijalac, Josip Rover, carinski posrednik, Asaf Tefterdarjahi i gđja. Mercedes Kuzmić te šestorica zamjenika članova upr. odbora. U nadzorni odbor su ušli gg.: Jovo Zagorac, industrijalac, Milan Pakračić, direktor Trgov. akademije i Nikola Stojkanović, trgovac.

GORICKI SLOVENCI KOLONISTI U JUZNOJ SRBIJI

Beograd. — »Samouprava« objavljuje zanimljiv članak posvećen kolonizaciji, u kom kaže da će vlada posvetiti u buduće veću pažnju kolonizaciji Južne Srbije i u tu svrhu pružiti sva potrebna novčana sredstva. Ovo je za nas od važnosti zbog toga, što je u južnoj Srbiji bilo dosta naših kolonista, koji su se vjerujući obećanjima da će biti pomognuti tamo naselili, ali su većinom propali i morali se vratiti ne dobiti ni od koga pomoći. Neki rijetki su još ostali, pa bi nas veselilo da ih se konačno ipak pomogne.

Platežni promet s Albanijom

Narodna banka izdala je obavijest, u kojoj kaže: S obzirom na promjene, koje su se u posljednje vrijeme dogodile u Albaniji, a u vezi s obavješću, koje je dobila Narodna banka, naplaćata izvezene robe iz Jugoslavije u Albaniju moći će se vršiti u buduće samo putem talijanskog clearinga. Prema tome, u koliko naš izvoznici ne budu mogli dobiti slobodna devizna za izvezenu robu, obaveza po izvoznim izvoznim svjedodžicama moći će opravdati i dionice, ma primljenim iz talijanskog clearinga. Istovremeno se izvješćuje, da se i sva plaćanja za uvezenu robu iz Albanije u Jugoslaviju mogu od sada vršiti samo preko ovlaštenih zavoda uplatom u talijanski clearing, s tim, da ovlaštenici zavodi vrše uplate s poplisma, koji su u važnosti po clearing-u s Italijom — novi — i da u gornjem desnom uglu spiska označe: »Albanija«.

ODLAZAK TALIJANSKOG KONZULA IZ SARAJEVA

Sarajevo. — Dosađajni talijanski konzul u Sarajevu, Beretele, premješten je za poslanika u Kolumbiju. Za novog talijanskog konzula u Sarajevu imenovan je Giovanni Benzoni.

PREDSTAVNICI SAVEZA TALIJANSKIH NACIONALNIH RADNIKA U BEOGRADU

Beograd. — U nedjelju 18. lipnja doputovali su u Beograd predsjednik Nacionalnih Saveza Sindikata talijanskih radnika Giulio Cianetti, član velikog fašističkog vijeća i korporativne komore »Dopolavoro« glavni ravnatelj organizacije »Dopolavoro« Tagliavia glavni tajnik te organizacije i još nekoji. Oni su došli da uzvrate posjet što su ga prošle godine učinili talijanskim sindikatima predstavnici Jugorasa

Nasi pokojnici

† PRAVDOSLAV REBEK

V Ljubljani je umrl dne 18. t. m. naš rojak Pravdoslav Rebek, višji veter. svetnik v pokopju. Pokojnik se je rodil v Trstu 13. oktobra 1869 in zrased med narodnostnimi boji, kar ga je še bolj utrdilo v narodnem in slovenskem duhu. Mladostna leta je preživel v Trstu, kjer je končal gimnazijo, po maturi pa je odšel na Dunaj kjer je absolviral visoko veterinarsko šolo. Svoje prvo službeno mesto je nastopil v Istri v Pazinu, kjer se je pričel takoj marljivo udeleževati v sokolskem življenju. V Pazinu so narodnjaki ustanovili Sokola in izvolili Rebeka za svojega starosta, ki mu je stal na čelu vse do pričetka svetovne vojne. Leta 1914 je bil mobiliziran in je ostal v vojni do konca leta 1918. Dasi avstrijski oficir, je ostal nepokolebljivo zvest slovenskemu in sokolskemu mišljenju. Leta 1919 je prišel s svojo družino v Trebnje, kjer je nastopil službo sreskega veterinarja. V Trebnjem je ostal tri leta, nakar je bil premeščen v Ljubljano, nekaj časa pa je služboval tudi kot občni veterinar na Rakeku. Iz Rakeka je prišel spet v Ljubljano, kjer 1931. Sozljaj!

† FRANJO DOMINKO

V Zagrebu je umrl dne 14. t. m. po daljši bolezni g. Dominko Franjo, višji nadzornik lokomotiv drž. železnice v 57 letu starosti.

Po rodu je bil iz Bilj pri Gorici, služil je pred vojno kot strojovodja v Gorici na drž. železnici, po polomu Avstrije je pa na Jesenicah, ter preko 18 let v Zagrebu, kjer je vsilil v kurinile odgovorno in naporno službo višjega nadzornika lokomotiv. Za vestno službovanje je bil nagraden s kolajno sv. Save V. reda. Bil je prvi predsednik društva strojovodij sekcije Udruga Jugosl. nacionalnih železničarjev in brodarjev.

V službi je pokazal največjo strpljivost in blagohotnost s osebami tako, da lahko rečemo, da ni imel sovraženika. Njegov pogreb, katerega se je udeležilo ogromno število železniških uslužbencev kakor tudi uradnikov vseh kategorij in mnogo gorških rojakov, je pokazal, kako je bil pokojnik Dominko priljubljen in spoštovan.

Udruga Jugosl. nac. železničarjev in brodarjev s predsedništvom kakor tudi sekcija strojovodij so se poslovilo ob odprtem grobu krasnim vencem v drž. barvah. V imenu občinskega odbora je govoril g. R. Bosner, za sekcijo strojovodij pa g. Petar Jovanović, ki je v kratnem govoru odbral vrline in zasluge pokojnikov, ki se je nad vse zavzemal za svoje stariške kolege. Ob koncu govora je pokojnikov družini svečano obljubil, da je ne bodo zapustili, čeprav so izgubili skrbnega očeta.

IZ AMERIKE

Povjerenica za Ameriko g. Mary Vidosić dostavila nam je putem čeka 3 dolarka za obnovu pretplate za g. Franju Birkjačiča — 745 — 5th Avenue New York City.

Ovim iznosom podmirena je pretpлата do 1 oktobra 1939.

Našoj povjerenici se najtoplje zahvaljujemo.

NAŠI ISELJENICI

U Buenos Airesu živi ljep broj naših iz Istre i Gorické. Postanak kraljevine Jugoslavije je g. dr. Izidor Cankar, Slovenac, a konzil je Kastavac i bivši diak pazinske gimnazije g. Branko Rubeša. Urednik lista Jugoslavanske emigracije u Argentini, »Naše Sloje«, je g. Debračević Istranin, a njegova žena Nikica je učiteljica u tamošnjoj Jugoslavanskoj školi.

Svake sedmice daje se Jugoslavenski radio sat na Radio Argentina. Prigodom druge obilnice radio sata pevacki zbor »Slovenski dom« opjevao je pjesme »Morje Adrijskano«, »Na planini«, »Soči«... — Upošte naši zemljaci igraju u emigraciji u Argentini važnu ulogu.

U Rosariou stigla je mađarska ladja »Csikos«, na kojoj je vrlo velik broj naših mornara od palube i od stroja. Treći mašinista je g. Đukić, Kastavac.

Pokojni Dominko zapašća vdovo go. Rozaljo Jos. Lasić ter sin Franja, studenta nis. tehnične šole, hčerki Mileno in studentkinjo medle. Leonoro, katerim izrekamo globoko sozljaje.

NOV GROB V BARKOVLJAH

V ponedeljek, 5. junija je umrl v tržaški bolnici po dolgi bolezni v starosti 32 let splošno priljubljeni Karlo Starc, po domače »Lacio«. Pogreb je bil v sredo, 7. t. m. na barkovlanskem pokopališču. Pokojnik je bil zaveden mlad moč, blaznega srca, požrtvovalen in naravno delaven. Pogreba se je udeležila velika množica prijateljev in znancev iz Barkovelj in iz mesta. Krsto je nosilo šest njegovih ozirom prijateljev, dečeta pa so nosila vence. Domači zbor mu je zapev v cerkvi »Miserere« in »Blagor nus«. Naj mirno počiva v domači grudi, ki jo je tako ljubil Družina pa izrekamo naše globoko sozljaje!

— Buenos Aires. — Dne 14. mala je umrl v bolnišnici Avgust Vodopivec, star 35 let, doma iz Potoč na Vipavskem. Zapašća vdovo, brata Leopolda in sestro Elviro por. Bizjak v domovini pa 4 brate in 3 sestre. V Argentino je prišel 1927 leta. Dne 18. mala je umrl po dolgi in težki bolezni Josip Krab, doma iz Dornberca, star 28 let. Pokojnik je prišel v Argentino pred dvem leti. Težko bolan je prišel iz od doma, kjer se je z najbližjimi preživljal. V kraju sta ga pokopicali tam živeči mati in sestra. Komaj je začel v tužni deželi, že ga je stara bolezen vrgla na posteljo. Mati si je prizadevala na vse načine, da bi ga rešila, toda kljub vsej nabolji skrbi njeni je Josip podlegel bolezni.

SLOVENSKA MATI NA KOROŠKEM

Mati ene najštevilnejših slovenskih družin za mejo je gošpa Neža Viternikova, posestnica v Smetu pri Pilberku. To je vrta narodna slovenska mati na Koroškem. Rodila je 15 otrok, od teh so trije majhni umrli, sin Franc, tatarski moister pa je no ustréti član pred nekaj leti v starosti 33 let. Deset hčera in en sin so pa še danes vsi zdravi in živi.

Mati sama je stara 84 let, mož Franc, ki je bil tatarski moister, je po pred nekaj leti umrl. Starejša hči Mojca, poročena Perntova in sedaj že vdova, je posestnica v Bistrici pri Pilberku, Nežika, poročena Gobec, je soproga kostilničarja v Kragujevcu, tretja je Zofka, poročena Komarjeva, soproga uglednega trgovca v Mengšu, četrta je Leni, poročena Prinčeva, soproga železniškega uradnika v Gradcu, peta je Kati Maierjeva, soproga železniškega uradnika v Zagrebu, šesta je Lona Oraševa, soproga posestnika in trgovca v Štebnu pri Pilberku, sedma je Terezija Husova, soproga strojnika v Kapfenbergu, osma je Lizika Drožebeva, soproga posestnika v Smetu pri Pilberku, Malika in Lojzka pa pomagata materi na domačiji v Smetu pri Pilberku. Edini se živeči sin Luka je bil dolga leta nadiučitelj v Globasnici pri Pilberku, kjer ima tudi svoje posestvo, bil pa je premeščen v Tigrče pri Celovcu.

IZJANJE KAČIČA

Kačičev Razgovor ugodni nareda slovensko je naročilo v Dalmaciji i Istri najomilnejša knjiga za narod. Mnogo je bilo neprijetnih ljudi, koji su znali na pamet Kačičeve pjesme. Ta je knjiga nareda uvijek draga, nju se uvijek traži. Kadl toga nije bilo drugo hrvatsko književno djelo koje dočitalo toliko građana kao Kačičev Razgovor. U »Novoj reviji« organu franjevačke bogoslovije u Makarskoj početkom ove godine izšao je članak pod naslovom: »Koliko je puta do sada bio štampan Kačičev Razgovor ugodni naroda slovenskoga«. Tu je nabrojeno 25 izdanja, a osim toga 3 izdanja cirilicom. Prvo izdanje štampano je godine 1756 u Veneciji, a najzadnje u Gorici, koje je godine 1929 izšlo. Dr. v svetog Mohora, štampano u Katolicki školarni, a namijenjeno članovima Društva svetog Mohora u Istri.

RAZSTAVA ČEŠENJ V GORICI

Kakor smo že poročali, so se vršila pretekli teden velika razstava češenj v Gorici, ki jo je organiziral korporacijski svet. Razstavo so je udeležilo 300 književcev in sadljev po vsej državi. Goriškega in iz Benečije. Cilj razstave je bil propagiranje tipičnega goriškega sadja na domačem in tujem tržišču. Prve nagrade so odnesli Italijani in večja posestva v Padovi in Veroni, ostala dolga vrsta nagradencev pa so skora stali naši ljudje z Goriškega.

Društvene vijesti

NA ZNANJE SVIM DRUŠTVIMA!

Statistički odsjek Saveza jug. emigrantskih udruženja uputio je društvima već nekoliko organizacija za svrhom da se čim bolje okrunizira statistička služba u Savezu.

Većina društava ne samo da ne odgovara na dopise Statističkog odsjeka, nego ne vodi upće računa o pravilnom i tačnom vođenju statistike.

Vrlo malo društava javlja promjene članstva te ne prijavljuje upće nove članove.

Statistički odsjek ovime ponovno upozorava sva društva na važnost statistike te ih ovime poziva da najkasnije do konca meseca kolovoza dostave ovome odsjeku popis svih novih članova te tačno brojno stanje članstva kako bi odsjek mogao na vrijeme pristupiti izradi statistike za idući kongres Saveza.

STATISTIČKI ODSJEK

OMLADINSKI IZLET

Slav. Brod. — Dne 2. srpnja o. g. upriličile Omladinska sekcija društva ISTRA u Brodu društveni izlet na t. zv. Leskovec, pa se poziva sva omladinu da se u što većem broju priključi izletu. Sastanak će biti u društvenim prostorijama, odhaci se kreću u 5 sati ujutro. Da bi bilo što veselije preporuča se izletnicima, koji imaju jakov instrumentat da ga ponesu sa sobom.

IZ OMLADINSKE SEKCIJE DRUŠTVA »ISTRA« U ZAGREBU

O. S. priredjuje veliki izlet u nedjelju 25. o. m. na Malo Sijeme. Pozivaju se svi članovi i prijatelji da prisustvuju u što većem broju.

Poslo je to jedan od rijetkih izleta, na kojem će biti u velikom broju zastupani naši pjevači, a i gitaristi kao i nekoliko harmonika, nemojte prepuštiti priliku da se dodate.

Potrudite se slobodno i svoje mališane. Sastanak je u 6 sati na Pejačevićevom Trgu.

Tko se želi poslužiti tramvajem broj 14 neka pričekna grupu kod šestinske crkve u 7 sati.

PROMOCIJA

Na ljubljanski univerzal je bil dne 17. t. m. promoviran za doktorja filozofije naš rojak Vahnal Alojz iz Divače. Ca-stiltamo!

V Ljubljani je na Tyrševi cesti odprl svojo odvetniško pisarno naš rojak dr. Jože Dekleva, bivši predsednik društva »Tabor« v Ljubljani. (***)

IGO GRUDEN

DVANAJSTA URA

lčno pa hoče z njo prikazati razpoloženje in napetost današnjih dni, tišino pred viharjem:

Samo en korak čez tlak so plazi v urak; morda daljši znak je, skrit v oblak noči? prvi svit, prižgan, da svet se dvigne v zrak? dimna duha, ki moli sveta spusti? žvečljaj. Za ta vodna pesem kaže pesnikov razvoj, zlasti če ga primerjamo z njegovimi »Primorskimi pesmimi, ki so bile in so zelo lep in primeren pesniški izraz našega nacionalnega razpoloženja po vojni z zasledbo naše domovine.

Ostale pesmi zbirke so dele na dva dela: »Odsveji z bregac in »V vrtnicah«. V prvem delu so pred vsem pesmi, ki izražajo pesnikovo osebno razpoloženje in pa pesni s socialnimi motivi. »Delavka Tereza«, »Perice na Savic«, »Deklac«, »Pesni nalakarice Pepec« predstavljajo ciklus petih pesmi, ki zglejda, da se ni zaključena, ker je Gruden napisal in objavil še po izšli zbirki več pesmi z istim naslovom v »Sodobnosti«, neodvisni slovenski reviji. Te pesmi socialnih motivov so izraz težke problematike današnjih dni, ki so polni krivice in trpljenja, ne morejo v pesmih priložiti posamezni utrinki ki usmerjajo pogled naprej. Tem pesmim sledi druge, ki so še bolj odraz pesnikovih doživljajev in pesnikovega razpoloženja. V njih se izraža pesnikova odpoved, zagrnjenost in bridkost, ki slopnjuje in se vpleta tudi v vročino motive, v katerih je bil Gruden, da se v svojem »Nareisuc«, vedno sveta, daljši vesel, prečeno sanje. Medo izraža kliča iz naslednje pesmi neposredni vzrok pesnikovega preobrnja in njegovo sedanje gledanje, ko pravi:

Prevaran za najlepši sen moža o ženi sem nad življenjem zdvoimil, mrko vase tonil nikoga, da bi, da bi se naša nenačil, z zaupanjem pogledal mi v obraz iskreni. (Pesnikova izpoved)

Te pesmi slede deloma cikli, deloma posamezne pesmi: »Ljubim te«, »Ljubava pesem«, »Grlicje«, »Ob slovesuc«, »Odgovor na pismo«, »In taberna moric«, »Kamniške elegije«, »V zimski porajinje.

Ljubljana, junija 1939. Napovedana nova zbirka Grudovih pesmi je izšla. Izšla je »Slovenska Matice« v Ljubljani v zvezi z ostalimi svojimi rednimi publikacijami letošnjega leta. Naš list je to zbirko našega pesnika, pesnika Krasa, nabrežinskih karnolincev, svetokrižskih ribičev, Trsta in našega zgubljenega doma, že napovedal in to ponovno krat, zlasti pa v zvezi z razgovorom z avtorjem lani v božični številki.

Kakor z vseni dosedanjimi zbirkami, od otroških pesmic »Miske osedlanec«, pa do nove zbirke je avtor v svojo poezijo prinesel nekaj novega, kar jasno kaže njegov razvoj. Kljub temu, da so njegove pesmi, zlasti nekater, nastale kot izraz trenutnega razpoloženja, izraz zunanjih dogodkov, pa so njegove pesmi nekaj več, kot je navadne prigodnice in je zato večini njih zagotovljena trajna vrednost in pomen.

Zbirka nosi na-lov po uvodni pesmi, v kateri pesnik opisuje noč v mestu, simbo-

Drugi del zbirke nosi naslov »V vrtnicah«. Polna mrtvaškega razpoloženja je pesem »Na razpolju«:

V mestu je večer brezupen, sneg brezglasen, v sivi megli svet brezmejno dolgočasen, — Mimo mene tava človek za človekom, — ko da iz grobov ušli so umrlii večkom. — vsak gro sam za svojimi žalostnim pogrebom blodno senco vidim med zemljo in nebom. Iz tega razpoloženja pa se dvigne krik, ki išče sprostitve in osvoboditve:

Hej, pogrebi, numije iz davne dobe, lezite v farnonske zatohle grobel! Naj nebo prekolje so kot zastor sivi: »Solnce! solnce! — kličemo, ki smo že živi.

Globoka socialna balada »Branke«, je pesem, ki v vsim, z vsebino, razom in skladno izraza in jasne slika predmetno revščino, ki pesnika privede do vzklika: »gram me je duši.

Da se sm kot človek rodil so na svetu. Pesni »V tihli ulice«, »Papagajček Kikic«, govorila o človeku, ki se je obesil in se očeta, ki mu je družba petih majhnih otrok promajna, da jim je potreben vsem in njemu be papagajček. Slede pesmi, ki jih kot »Priložnostne« štejejo med najbolje v slovenski povojni liriki in sicer »V spominu Tomaža Biziljca«, »Simonu Gregorčiču«, »Spomin na staro mater« in »Balada naših diuc.«

»Spomin na staro mater« nam je morda najboljša. Kdo ne pumni, kako so se naše stare matere pripravljale na cerkvene svečanosti, ko so v svojih starih narodnih nošnjah in oblačilih šle k procesijam in v svojih dušah in srcih preživljale spet pomlad-mladost v vsaka beseda in vsaka klič nam odkriva dogodebe in doživljaje, ki so nam vsem blizu in ki jih ob čitanju vse obnavljamo.

Vejo problematiko naših dni in vse tragednost človeštva pa nam je pesnik razkril v pesmi »Preko vseh mejec, katere jedro je izraženo v sledetih besedah:

»Stojte, vlaki po vsem širnem svetu! čas, za hip postoj v nemirnem letu, da zastlišim glas vsega sveta, Kje med narodi prepadi so in meje, če usoda kot semena nas razveje? človek, brez imena človek je povsod!

»Balada naših dni« je naš list že priobčil. Pesem bo jasen in živ odjek slovenskega

pesnika na zločinstva današnjih dni. Pesem kljub svojemu priložnostnemu značaju ne bo zgubila svojega pomena. Njena vsebina je izražena v verzih:

na Alhurijo mladih vse to dni na Nanking in kako Sanghai gori, na mirne narodov človeških prijem.

Zbirko zaključuje »Silve-trava zdravice«, ki je našim bralcem že tudi znana in ki s svojim težkim in žalostnim akordom loto zaključuje zbirko pesmi. A pesnik ne ostaja do konca pri tem in ne pušča nas v svojem težkem razpoloženju, ko se pesnik, ko je preživel vse strahote Teruela in Daljnega Vzhoda »sprušuje še ob koncu.

Zivi ta svet še ali bolno sanja? ampak nam v zadnjih verzih ustvarja krepko upanje in jasne gledanje v novo bodočnost in nov svet, ko vzklizne:

Do dna izpitno te pobrne taše — in za usodo novega sveta jih tresčimo ob tla!

Prvi odmevi nove zbirke v slovenski kulturni javnosti so bili zelo ugodni in zbirka je bila sprejeta kot delo, ki ga lahko štejemo med najbolje pre-niske zbirke v zadnjih letih, zlasti po Gradnikovi »Vetnih studenčih«. Kritiki dnevnika »Slovenec«, prvi v svojem prvem poročilu o tej knjigi, da predstavljajo zbirka med najbolje, kar je slovensko pesništvo ustvarilo v novi dobi.

Obširna kritika pa, ki jo je prineslo »Dru-tro« pa se dotika vsega, kar je v zvezi s to novo Grudovo zbirko in njegovim pesniškim razvojem. Pot razvoja, ki se odraža v tej zbirki imenuje kritik z dvema besedama: nova stvarnost. Dohodeno pravi: V tej njegovi poeziji čutimo gorjupjo razklast »sloven-kega človeka, njegovo bolezn in njegove nadeje, njegovo neumljivo samozavest in usodno splojenost z vsem, kar se danedne po svetu upira laži našilli in krivici. Grudnova poezija je značilna in plod teh zadnjih let, v nji so pesniške meji, ki so resnične, kakor znači delovnega človeka in prisilne, kakor solza, ki jo je utrla bolelost.

Knjiga se naroča pri Slovenski matici v Ljubljani, Kongracni trg 7 ter je zlasti poceni. Oprema knjige je izredno lepa. — br. —

Trednik: ERNEST RADETIĆ — Odgovorni urednik: IVAN STARI Zvonimirova ul. 48. III. kat. — Vlasnik i izdavač: Konzorcij »Istra«. Masarčkova ul. br. 28a. II. Broj telefona 67-98. Tisk: »Izdatništvo« štampa o. d. Zagreb. Za štampu odgovarja: Radnički Poljoprivredni Zavod u Plesu br. 131. »Istra« izdaje svakog četvrtka u večernjem izdanju. Cenzura: 13.000. Cenzurno računa: 6.789. — Pretplata: za cijelo godinu 48 d. za pola godine 24 d. za šestmesečno društveno, sa Ameriko 2 dolara, na godinu. — Oblasz se računaju po sjevernjač. — Ukoliko se ne vraćaju.